

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 15 0 У 004248 20 Увп
Бања Лука, 11.11.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу судија: Смиљане Мрше предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Мерсиде Бјелобрк чланова вијећа, уз учешће Маје Савић као записничара, у управном спору по тужби С. П1., из Ц. ... Р., Б., С. П1. из С., Т. д. Д. бр ..., С. Д. из С., ул. Ф. Б. бр ..., С. Б1. из Ц. ... Р. Б., Ј. М1. из А., С. Д., које све заступа Ц. С., адвокат из С., ул. К. број ..., (у даљем тексту: тужиоци), против рјешења број 21.05/473-270/18 од 25.2.2019. године тужене Управа ..., у предмету потпуне експропријације непокретности, одлучујући о захтјеву тужилаца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 У 004248 19 У од 11.10.2019. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 11.11.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Тужиоци се одбијају са захтјевом за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Побијаном пресудом, одбијена је тужба против оспореног акта, ближе наведеног у уводу ове пресуде, којим је одбијена жалба тужилаца, изјављена против рјешења Управа ..., ПЈ Г. број 21.17/473-260/16 од 17.4.2018. године, којим је усвојен приједлог Р. С., заступане по Правобранилаштво Р. С., С. з. у Т., да се у сврху проширења рудника у зони Ц. п. и вањског одлагалишта Р. ТЕ Г. и ископа угља за ЗП Р. и ТЕ Г. а.д. Г. експропришу непокретности означене као: к.ч. бр. 2201, звана Д., ливада 2. класе у површини од 1054 м², уписане у Л.Н. бр.289/2 К.О. Г., корисника Т. И. 16/528, Г. Д. 33/528, Ј. Ј1. 132/528, К. Н. 66/528, М. М. 33/528, П. С. 88/528, Т. С1. 16/528, Т. М1. 16/528, Т. Ц1. 16/528, Т. З. 16/528, Т. Х1. 16/528, Т. Ф1. 16/528, Т. Х1. 16/528, Т. Е1. 16/528, Т. Н. 8/528, Т. Т. 8/528 и Т. Д1. 16/528, што по старом премијеру одговара дио к.ч. бр. 1937 из зк. ул. бр 1583 К.О. Г. сувласништво: Т. А. С. 1/33, Т. И. М. 1/24, Г. М., зв. Б. М. 925/5700, Држава орган располагања СО Г. 1/12, П. Х. 1/48, П. А. 1/48, Т. З. 1/120, Т. Х. 1/24, Х. И. 1/40, Х. С. 1/40, Т. Р. 1/40, Т. А. 1/24, Г. М. 925/22800, П. С. 1/48, П. Ф. 1/384, С. Б. 1/384, П. Н. 1/384, П. Ф. 1/384, П. А. 1/786, П. Х. 1/768, Ј. Л. 5/36, К. Н. 2770/22800, Т. А. 1/36, Т. Л. 1/144, Т. Е. 1/36, Т. А. 5/144, П. Е. 1/384, Д. С. 1/1152, П. С. 1/1152, Б. С. 1/1152, у стварном и фактичком сувалсништву: Т. А. М. са 7/540, припадајуће површине 13 м²; Т. А. Ј. са 7/540, припадајуће површине 13 м²; Т. М. Т. са 7/1080 припадајуће површине 7 м²; Т. М. Н. са 7/1080, припадајуће површине 7 м²; З. Ц., И. Ш., Р. Р., Х. Ј. са дијелом од по 1/2160, припадајуће површине 2 м²; Ч. С. и Л. С. са дијелом од по 1/4320, припадајуће површине 1м²; З. Е., Х. Ц., Б.

А. са дијелом од по 1/6480 припадајуће површине 1 м²; Т. И. Ј. са 1/144, припадајуће површине 7м²; Т. А. са 5/144 припадајуће површине 37 м²; Т. И., Т. С., Т. М. и Т. С. са по 1/288, укупне површине 15 м²; Т. С. Д. са 1/72, припадајуће површине 15 м²; Т. А. Е. са 1/36, припадајуће површине 29 м²; Т. Х. А. са 1/36, припадајуће површине 29 м²; Т. Х. са 1/20, припадајуће површине 54 м²; Т. Ј. са 1/80, припадајуће површине 13 м²; Х. Ф. са 1/80, припадајуће површине 13 м²; Х. Н. са 1740, припадајуће површине 26 м² Х.- Т. Р. са 1/40, припадајуће површине 26 м²; Т. С. са 1/24, припадајуће површине 44 м²; М. Ј. са 1/12, припадајуће површине 88 м²; Г. Б. са 18/144, припадајуће површине 132 м²; Г. З. са 18/144, припадајуће површине 132 м²; Ј. Ј. са ¼ припадајуће површине 262 м²; Општина Г. са 1/12, припадајуће површине 88 м²; к.ч. бр. 2312/1, звана Дионица ливада 2. класе, у површини 22612 м², уписаних у Л.Н. број 289/2 к.о. Г., корисника Т. И1. 16/528, Г. Д. 33/528, Ј. Ј. 132/528, К. Н. 66/528, М. М. 33/528, П. С. 88/528, Т. С1. 16/528, Т. М1. 16/528, Т. Ц1. 16/528, Т. З1. 16/528, Т. Х1. 16/528, Т. Ф1. 16/528, Т. Х1. 16/528, Т. Е1. 16/528, Т. Н. 8/528, Т. Т. 8/528 и Т. Д1. 16/528, што по старом премјеру одговара дио к.ч. бр. 1937 из зк. ул. бр. 1583 к.о. Г., сувласништво: Т. А. С. 1/33, Т. И. М. 1/24, Г. М., зв. Б. М. 925/5700, Држава орган располагања СО Г. 1/12, П. Х. 1/48, П. А. 1/48, Т. З. 1/120, Т. Х. 1/24, Х. И. 1/40, Х. С. 1/40, Т. Р. 1/40, Т. А. 1/24, Г. М. 925/22800, П. С. 1/48, П. Ф. 1/384, С. Б. 1/384, П. Н. 1/384, П. Ф. 1/384, П. А. 1/786, П. Х. 1/768, Ј. Ј. 5/36, К. Н. 2770/22800, Т. А. 1/36, Т. Ј. 1/144, Т. Е. 1/36, Т. А. 5/144, П. Е. 1/384, Д. С. 1/1152, П. С. 1/1152, Б. С. 1/1152, а у стварном и фактичком сувласништву: Т. А. М. са 7/540, припадајуће површине 293 м²; Т. А. Ј. са 7/540, припадајуће површине 293 м²; Т. М. Т. са 7/1080, припадајуће површине 147 м²; Т. М. Н. са 7/1080, припадајуће површине 147 м²; З. Ц., И. Ш., Р. Р., Х. Ј. са дијелом од по 1/2160, припадајуће површине 40 м²; Ч. С. и Л. С. са дијелом од по 1/4320, припадајуће површине 10 м²; З. Е., Х. Ц., Б. А., са дијелом од по 1/6480, припадајуће површине 12 м²; Т. И. Ј. са 1/144, припадајуће површине 157 м²; Т. А. са 5/144, припадајуће површине 785 м²; Т. И., Т. С., Т. М. и Т. С. са по 1/288, укупне површине 314 м²; Т. С. Д. са 2/144, припадајуће површине 314 м²; Т. А. Е. са 4/144, припадајуће површине 628 м²; Т. Х. А. са 4/144, припадајуће површине 628 м²; Т. Х. са 1/20, припадајуће површине 1131 м²; Т. Ј. са 1/80, припадајуће површине 283 м²; Х. Ф. са 1/80, припадајуће површине 283 м²; Х. Н. са 1/40, припадајуће површине 565 м²; Т. Р. са 1/40, припадајуће површине 565 м²; Т. С. са 6/144, припадајуће површине 942 м²; М. Ј. са 12/144, припадајуће површине 1884 м²; Г. Б. са 18/144, припадајуће површине 2827 м²; Г. З. са 18/144, припадајуће површине 2827 м²; Ј. Ј. са 36/144, припадајуће површине 5653 м²; Општина Г. са 12/144, припадајуће површине 1884 м². Тачком 2 диспозитива истог рјешења је констатовано да је Одлуком В. Р. С. број 04/1-012-2-1056/16 од 12.5.2016. године („Сл. гласник РС” број 42/16), утврђен општи интерес проширења рудника у зони Ц. п. и вањског одлагалишта ,Р. и ТЕ Г. и ископа угља за ЗП Р. и ТЕ Г. а.д. Г., на земљишту ближе означеном у диспозитиву овог рјешења. Тачком 3 диспозитива наведеног рјешења, констатује се да корисник експропријације Р. С. стиче право на посјед експроприсане непокретности даном правноснажности рјешења о експропријацији, уколико је до тада ранијем власнику исплатила накнаду за експроприсану непокретност, односно предала у посјед другу одговарајућу непокретност, а у противном, даном исплате накнаде, односно предајом у посјед друге одговарајуће непокретности, уколико се ранији власник и корисник експропријације другачије не споразумију. Тачком 4 се констатује да ће се извршити укњижиба права државне својине у корист Р. С., на експроприсаним непокретностима; Тачком 5 се утврђује право на правичну накнаду власницима експроприсаних непокретности, која ће се одредити у посебном поступку, након правноснажности овог рјешења и тачком 6

се одређује да ће се о трошковима поступка експропријације одлучити посебним закључком.

Одбијање тужбе образложено је разлозима да је правилно жалба одбијена и потврђено првостепено рјешење, јер је првостепени орган због неслагања земљишно-књижног стања и фактичког стања провео поступак утврђивања стварног власника предметних непокретности у складу са чланом 28 Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“, број 112/06, 37/07, 110/08, 2/15 и 79/15, у даљем тексту: ЗЕ). У току поступка одржано је више усмених расправа 6.11.2017; 20.11.2017; 28.12.2017; 16.01.2018; 02.02.2018; 27.02.2018. и 15.3.2018. године и том приликом извршена идентификација предметних парцела по вјештаку геодетске струке и утврђени сувласници предметних непокретности са одговарајућим сувласничким дијеловима ближе означеним у диспозитиву првостепеног рјешења при чему је лицима непознатог боравишта постављен привремени заступник у личности М. Ш., а тужиоце је заступала Ц. С.. Одбијени су наводи тужбе који су се односили на приговоре који су се тицали странака у поступку, идентификације предметних непокретности, позивања и изјашњавања странака у поступку, као и достављања одлука на језику који је познат тужиоцима. Такође је оцијењено да су управни органи нагодбу о подјели имовине појединих сувласника прихватили као ваљану, а одбијени су приговори тужилаца истакнути у том правцу, уз навођење да испитивање ваљаности нагодбе не може бити предмет управног поступка. Још је истакнуто да су све странке позване да дају своје изјаве пред управним органом, али да су се неке странке одазвале позиву, а да се неке странке нису одазвале позиву, а да су тужиоци цијело вријеме поступка имали пуномоћника који се изјашњавао у погледу свих правно релевантних чињеница па тако и у погледу налаза вјештака геодетске струке о идентификацији парцела, па је без основа навод тужилаца да није извршена идентификација предметних парцела. Закључено је, да је навод тужбе да тужиоцима нису достављена писмена на матерњем језику, јер им је одлука достављена на ћирилици без основа јер управни орган води поступак на једном од језика конститутивних народа у складу са Уставом БиХ и Законом о општем управном поступку, а странкама је омогућено да учествују у том поступку и користе један од језика конститутивних народа у БиХ.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужиоци оспоравају њену законитост из разлога садржаних у одредби члана 35 став 2 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истичу да није јасно шта значи стварни власник, а шта власник; да суд није навео које је то доказе извео управни орган, а да оспорени акт није одговорио на наводе жалбе; да се произвољно наводи да С. П. супруга Ц. користи некретнине када није ни утврђивано да ли је та особа жива будући да Ц. не постоји; да М. Ј. једини насљедник иза С. П. тврди да је нагодба неважећа; да се З. Б. не може поставити привремени заступник када је она жива и налази се у М.; да суд није утврдио посјед некретнина и није узео у обзир стање из земљишне књиге; да првостепени орган није странкама доставио записнике, а да на одржаним расправама нису учествовале странке које нису могле доћи; да је пуномоћник тужилаца тражила одгађање расправе, а да се при томе не зна зашто побијано рјешење образлаже разлоге одгађања; да се из списка управне ствари не може закључити ко су странке и да орган није могао поклонити вјеру изјавама странака; да је незаконито овлашћење које је првостепени орган дао М. Ш. за заступање странака са непознатом адресом; да образложење одлуке не задовољава у погледу савјесне оцјене доказа па да је тиме тужени починио повреду одредаба Закона о општем управном поступку; да се вјештак геодетске струке није

изјаснио због чега нагодба није проведена кроз стари премјер; да се наводи да је првостепени орган донио одлуку на основу проведених расправа, а да се не наводи шта се расправљало на тим расправама; да жалиоци нису позивани да се изјасне на чињенице и доказе који се налазе у спису при чему цитира члан 28 ЗЕ. Наводи да је у току поступка преминуо Ф. П. за којег је пуномоћник М. Ш. па да нису постојали услови за вођење поступка; да је другостепени орган донио одлуку на ћирилици па тужиоцима није омогућено да воде поступак на језику који разумију јер је њихово писмо латиница будући да долазе из Ф. БиХ. Предлажу да се захтјев уважи и побијана одлука „поништи“ и предмет врати на поновни поступак или да се иста преиначи, поништи другостепено рјешење и предмет врати првостепеном органу на поновно одлучивање уз накнаду трошкова поступка и захтјева за ванредно преиспитивање.

Тужена је на тражење суда доставила списе предмета и одговор на захтјев у којем наводи да остаје код разлога датих у образложењу оспореног акта и предлаже да се захтјев одбије.

Правобранилаштво РС у име Р. С., као заинтересовано лице, у одговору на захтјев истиче да је побијана пресуда правилна и законита, а наводи захтјева неосновани. Предлаже да се захтјев одбије, а заинтересованом лицу досуде трошкови одговора на захтјев.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев и побијану пресуду по одредбама члана 39 ЗУС, као и цјелокупне списе овог управног спора и предметне управне ствари, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Предметни поступак покренут је по приједлогу Правобранилаштво Р. С. као законског заступника Р. С., корисника експропријације, за експропријацију наведених некретнина ближе описаних у тачки 1 диспозитива првостепеног рјешења, у сврху проширења рудника у зони Ц. п. и вањског одлагалишта рудника и Т. Г. и ископа угља за зависно предузеће Р. и Т. Г. а.д. Г.. Првостепеним рјешењем усвојен је приједлог Р. С. и одређено да се потпуно експропришу предметне непокретности. Оспореним актом је одбијена жалба тужилаца, а побијаном пресудом је одбијена тужба и одржан на снази оспогени акт из разлога који су ближе наведени у уводном дијелу образложења ове одлуке.

Тужиоци у захтјеву понављају наводе које су износили у тужби, а о којима се нижестепени суд детаљно изјаснио дајући аргументоване и увјерљиве разлоге које као правилне прихвата и овај суд, а који нису могли бити доведени у питање наводима захтјева.

У току управног поступка проведено је свеобухватан управни поступак у којем су тужиоци учествовали путем свог пуномоћника током цијелог управног поступка и на јавним расправама пуномоћник тужилаца се изјаснио на сва правно релевантна питања која се тичу својства странака у управном поступку, идентификације парцела извршене од стране вјештака геодетске струке, као и утврђених сувласничких дијелова стварних власника предметних непокретности.

Овај суд указује да је одредбом члана 28 став 3 ЗЕ прописано да ће орган управе расправити право својине као претходно питање и друга претходна питања ако постоји неслагање земљишно-књижног и фактичког стања на непокретностима. Подсјећања

ради постоји, невласник, претпостављени власник, уписани или формални власник, фактички власник и стварни власник), а будући да је одредбом члана 28 став 3 ЗЕ прописано када је у земљишној књизи уписано једно стање, односно води се одређено лице као формални власник, а у стварности је непокретност у својини другог лица (може бити по разном основу), орган управе је дужан да проведе поступак и као претходно питање утврди фактичког власника на непокретностима које су предмет експропријације. У конкретном случају, постојало је неслагање у погледу земљишно-књижног стања и фактичког стања на терену па је било нужно, као претходно питање, утврдити ко су фактички власници (власници за потребе поступка експропријације) предметних непокретности без обзира ко се у земљишној књизи води као формално уписани земљишно-књижни власник.

Проводећи наведени поступак, првостепени орган је износећи детаљно чињенично стање у погледу историјата статуса предметних непокретности, саслушања свих уписаних корисника из листа непокретности број 289/6 к.о. Г. и уписаних власника из зк.ул.бр. 1583 к.о. Г., а који су сви побројани на страни 7 и 8 оспореног акта, те узимајући у обзир и рјешење о наслеђивању број О-3/36, затим рјешење број 6-64/81, рјешење о наслеђивању број 65-0-0-052-95608-0, рјешење о наслеђивању број О-1514/80, рјешење о оставинском поступку број 02146/00 и рјешење број 6500066194080 од 17.9.2009. године, као и нагодбу о диоби која је закључена код Основног суда у Требињу, Одјељење Гацко број 30/82 од 19.8.1984. године, коју нагодбу органи управе нису овлашћени да преиспитују, а према којој су предлагатељици нагодбе П. С. на име њеног дијела наслеђеног иза умрлог јој супруга Ц. уступљене од стране осталих сувласника П. Ф., П. Х., П. А., П. Ф., П. Р., П. Н., С. Б. и П. С. у својину и коришћење парцеле означене као кч. бр. 1937, 1941/3, 1949/4, 767, 768, искључујући њен посјед и својину у другим парцелама, истичући да је Нагодба проведена у катастарском операту под ставком промјена број 40/84 к.о. Г. на пл.бр. 662 на име П. С. правилно утврдио фактичке власнике непокретности које су предмет експропријације.

Имајући у виду наведено, и по оцјени овог суда, правилно је проведен управни поступак којом приликом су утврђене све правно релевантне чињенице за рјешавање предметне управне ствари о чему су и управни органи, а и нижестепени суд у побијаној пресуди дали одговарајуће и аргументоване разлоге, при томе дајући одговоре на све наводе прво жалбе, а затим и тужбе у управном спору.

Неоснован је навод тужилаца да им није познато шта се на расправама расправљало када је пуномоћник тужилаца присуствовала тим расправама и изјашњавала се на поједина чињенична и правна питања, па је пуномоћнику тужилаца требало бити познато о чему се расправљало на тим расправама (записник од 28.12.2017. године), а неки од записника је лично достављен пуномоћнику тужилаца као онај од 16.01.2018. године.

Тужиоци приговарају чињеници да је лицима са непознатом адресом становања постављен привремени заступник који приговор је ван домена остваривања права тужилаца, јер је то у искључивој надлежности органа управе који води поступак.

Приговор тужилаца да је у току поступка комуницирано на језику који није њихов није основан, јер је поступак вођен на једном од језика конститутивних народа у Б. и Х., при чему пуномоћник тужилаца није приговорила употреби ћириличног писма

иако је општепозната чињеница да је у Б. и Х. у примјени језик сва три конститутивна народа и оба писма ћирилично и латинично.

Према одредби члана 16 став 1 ЗОУП, управни поступак води се на језику конститутивних народа у складу са Уставом и Законом. Припадницима других конститутивних народа у БиХ као странкама или другим учесницима у поступку припада право да се служе својим језиком.

Дакле, тужиоцима је као странкама у поступку омогућено да се служе својим језиком, односно латиничним писмом кроз поднеске у том поступку, јер заправо приговарају да им је одлука достављена на ћириличном писму, иако су могли захтијевати да им се одлука достави на латиничном писму.

Како ни остали наводи захтјева нису могли довести до другачије одлуке суда, то Врховни суд налази да побијаном пресудом није остварен ниједан разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се отуда захтјев тужилаца, на основу одредбе члана 40 став 1 тог закона, одбија као неоснован.

Будући да су тужиоци одбијени са захтјевом, то им сходно одредби члана 6 Закона о измјенама и допунама Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 63/11) по начелу *argumentum a contrario*, не припадају трошкови управног спора, због чега је њихов захтјев за накнаду трошкова састава захтјева по адвокату одбијен као неоснован.

О захтјеву заинтересованог лица за накнаду трошкова управног спора Врховни суд није ни одлучивао јер није постављен на одређен начин сагласно одредби члана 396 став 2 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) у вези члана 48 ЗУС.

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић